natuurpunt

bpost
P.B.-P.P.
BELGIE(N) - BELGIQUE

3290 Diest
BC 24540

Erkenningnummer
P915768

Nieuwsbrief Diest

Ledenblad Natuurpunt Diest
Januari – Februari – Maart 2014 Nr. 1

Van de voorzitter

Beste leden

2014 gaat voor mij persoonlijk een uitdagend jaar worden. Sinds de algemene ledenvergadering ben ik officieel de nieuwe voorzitter van uw afdeling.
Ik ben bijzonder vereerd dat het bestuur en de leden mij deze taak toevertrouwen, maar toch krijg ik er wel kriebels van in mijn buik. Het is namelijk niet eenvoudig een afdeling van Natuurpunt de leiden. Er komt veel op mij af: natuurlijk de dagelijkse werking van de afdeling in de vorm van beheerdagen, wandelingen en andere activiteiten, maar ook de contacten met het hoofdkantoor in Mechelen, contacten met aangrenzende afdelingen en ook met partners buiten Natuurpunt. Want één ding is zeker: natuur beschermen kun je niet alleen. Daarvoor zijn veel vrijwilligers nodig, de hulp van lokale en hogere overheden en de hulp van partners die allemaal op hun eigen wijze bezig zijn met natuur en milieu.

Ik ga vol enthousiasme en met volle goesting aan deze taak beginnen. Want ik weet dat er een betrokken bestuur achter mij staat. En ik ga bij al mijn werkzaamheden maar één doel voor ogen houden: betere en meer natuur voor iedereen. Want dat zal mijn adagium zijn. Ik ben er van overtuigd dat iedereen gebaat is bij een rijke natuur in de directe omgeving. Natuurlijk omdat je dan in die natuur kunt recreeëren, maar ook omdat bossen de lucht helpen zuiveren, bijen ons helpen om voldoende plantaardig voedsel te hebben om direct op te eten en waarmee ook de dieren gevoed worden die ons van hoogwaardige proteïne voorzien.

Het is al meermaals gebleken: wij zijn onderdeel van de natuur en vormen samen met alle andere organismen een samenhangend geheel. Doe je een inbreuk op dit geheel, dan ontstaat er een onevenwicht waarvan de mogelijke gevolgen niet te overzien zijn!! Gelukkig heeft de natuur een enorme zelfregulerende kracht. Maar toch heeft zij hierbij onze ruggesteun nodig en die begint op kleine schaal en op lokaal niveau. Vandaar dat ik trots ben u en al onze leden hierin te mogen aanmoedigen, uitdagen en ondersteunen. Samen werken we aan..... Juist: betere en meer natuur.

Graag tot ziens op een van volgende activiteiten.

Saskia

Komende activiteiten

In het midden van deze nieuwsbrief vindt u een los blad met de aankondiging van alle activiteiten die we in 2014 willen verzorgen. We hebben geprobeerd voor ieder wat wils aan te bieden.
Voor de werkers zijn er de beheerdagen, er is een wandeling voorzien (mogelijk komt er in het najaar nog een wandeling bij in het kader van de Trage wegen, daar over zijn onderhandelingen gaande met enkele mede organisatoren). En natuurlijk staan bekende activiteiten als de Run for Nature en Werkfolk ook weer op de kalender.

Dit jaar kijken we ook over de grenzsen van onze gemeente heen. We voorzien twee werkmomenten bij de afdeling Scherpenheuvel-Zichem en we gaan wandelen in Tessenderlo met de daar actieve afdeling.

Wat u dan nog niet ziet op onze kalender zijn de werkdagen en wandelingen die we verzorgen voor scholen in het kader van educatief natuurbeheer. Zowel Basisschool Station als Basischool Engsbergen doen hieraan mee en bezoeken in dat kader Dassenaarde. Ook het middelbaar is vertegenwoordigd. In maart komen de eerste jaars middelbaar van de Voorzienigheid een dag werken in Dassenaarde. En ook in maart komen de leerlingen van de afdeling hout van het VTI Mariendaal hun stage doen in Dassenaarde. Zij komen bij ons de veldschuur opknappen. Deze schuur wordt gebruikt om materiaal op te staan, in de zomer gaat Werkfolk hier door en in de winter staat er het hooi voor de dieren van bioboerderij Het Bolhuis. In de loop der jaren was de golfplaten bekleding van deze half-open schuur er grotendeels afgevallen. De leerlingen zullen de golfplaten vervangen door planken, waarna de schuur weer vele jaren mee kan.

Werkfolk is op 11-12-13 juli 2014

Neem even een kijkje op onze jaarkalender, en hopelijk mogen we u begroeten op de eerstvolgende werkdag op 15 maart, 26 april of 10 mei. Voor de details: zie de kalender.

In vogelvlucht

Na de seizoenen van de lijsterbes in 2012 en de verhalen van de vlier in 2013 stappen we in 2014 af van de bomen en richten ons op vogels. Naar goede gewoonte zijn de haiku's van Adri van den Berg. De verbindende teksten zijn dit jaar geschreven door Saskia van den Berg.

Waarom kiezen we voor haiku's? De dichtvorm is in de 17e eeuw in Japan ontstaan. Oorspronkelijk bestaat de haiku uit 3 regels met een vast aantal lettergrepen: 5-7-5. Maar in de moderne haiku wordt niet meer strikt vastgehouden aan dit aantal lettergrepen. Voor Adri van den Berg is de oorspronkelijke vorm wel belangrijk en zij wijkt er zelden vanaf. In de haiku proberen de dichters in zo beknopt mogelijke vorm hun verwondering over de wereld vast te leggen. Met name de verwondering over de natuur is vanaf het begin belangrijk geweest voor de haiku-meesters. In elke haiku wordt geprobeerd een "seizoenswoord" te verwerken. Dit is een woord waaruit blijkt in welk seizoen de haiku zich afspeelt. In de haiku's van deze aflevering gaat het over ganzen. Aangezien bij ons ganzen wintergasten zijn weten we dat de haiku's zich situeren in de herfst of de winter. Hiermee is het eerste onderwerp al verklapt: ganzen. Verderop in het jaar komen de roofvogels en de zangvogels nog aan de beurt. We wensen u veel leesplezier.

In vogelvlucht: ganzen

ijle lijnen
tegen de grauwe wolken
de ganzen trekken

Afhankelijk van het weer ten noorden van ons arriveren de ganzen tussen september en november in ons land om hier te overwinteren. De eerste dienen zich eind juli en in augustus al aan: de grauwe ganzen; vervolgens komen de brandganzen in september, en als laatste aankomers in oktober de rotganzen en de kolganzen. Ganzen leven in groepen samengesteld uit jonge en oudere dieren. Ganzenparen blijven voor het leven bij elkaar.

Wilde ganzen

Voor veel mensen is de roep van trekkende ganzen het teken dat de herfst is begonnen.

Geen ander geluid
alleen het roepen van ganzen
komt door de nevel

De meeste trekvogels onderbreken hun reis onderweg met verschillende stops om te rusten en te eten. Ganzen trekken echter het liefst in één ruk door en vliegen zowel overdag als 's nachts. Aangezien zij tijdens het vliegen voortdurend naar elkaar roepen om met elkaar in contact te blijven vindt de ganzentrek niet onopgemerkt plaats.

Donker het huis
hoog in de avondlucht
roepen ganzen

De ganzen gebruiken hun tijd hier om te ruien, te eten en vetreserves op te bouwen voor de trek terug naar hun broedgebieden. Als de ganzen in de rui zijn kunnen zij korte tijd niet vliegen en zijn dan erg kwetsbaar voor vijanden als vossen en mensen.

De roep van ganzen
boven een besneeuwd weiland
het lijkt nog kouder

In het voorjaar voelen de ganzen het noorden trekken. Ze hebben hun nieuwe slagpennen, ze hebben hun vetreserve weer opgebouwd en zijn klaar voor de trek terug naar hun broedgebieden. Daar leggen zij hun eieren en laten de kuikens eten van het eiwitrijke jonge gras zodat zij tegen de herfst klaar zijn om op hun beurt weer de trek naar het zuiden in te zetten. Als de ganzen weer wegtrekken weten wij dat het voorjaar zijn intrede zal doen.

Hoog in het blauw -
de warrige vlucht ordent zich
tot ganzenformatie

Haiku's: Adri van den Berg
Teksten: Saskia van den Berg

Nieuw natuur.gebied in Diest: Lazarijberg

Begin december werd Natuurpunt Beheer de trotse eigenaar van bijna 5 ha op de Lazarijberg, net ten noorden van het station van Diest. De voormalige eigenaar was de familie Stroobants, decennialang bekend in Diest als koffiebrander, met gelijknamig merk. Wijlen vader Stroobants sprokkelde in de jaren ’60 verschillende percelen op de ‘berg’ bij elkaar. Hij had er allicht bepaalde plannen mee, maar van de uitvoering ervan kwam nooit heel veel in huis. In 2003 waren we al in gesprek met de familie. Toen bleek de tijd echter nog niet rijp. Nu werden de gronden eind mei 2013 via notaris Brandhof aangeboden, en na een gepaste onderhandeling zagen we een droom werkelijkheid worden.
Vanwaar dit nieuwe project? Het antwoord is voor de hand liggend. Het gaat om een combinatie van – uiteraard – natuurbehoud, anderzijds landschapsbeheer en ook voor een stuk, om erfgoedbewaking. Vandaag vind je op de bewuste percelen op deze Diestiaankop een mengelmoes van bos, schaarhout en grasland – of eerder: een restant ervan, op een thermofiele

Verstikkende grasmat op de zuiderflank, die weldra onder handen genomen zal worden om een thermofiele vegetatie weer volop kansen te bieden.

zuiderflank. De potenties qua natuur zijn groot, met aangrenzend het Schaffens vliegveld, een ware ‘hotspot’ voor biodiversiteit – een bekend gegeven. Op een steenworp ligt het Fort Leopold, die door onze aanpak een serieuze meerwaarde krijgt, gezien deze nu zal functioneren in veel een groter complex. Heel bewust was deze aankoop er ook om te trachten een corridor te maken van de Demervallei naar Dassenaarde en het Averbodecomplex. Met de eerdere aankoop van het ‘Grootveld’ aan de Vennestraat, ten zuiden van de initiële perimeter van Dassenaarde, waren we al die richting uitgegaan.
Het geheel maar in het bijzonder de zuiderflank is momenteel enorm verruigd en verbost. Nog niet zoveel jaren geleden werd hier Hollandse iep, Beemdkroon, Bosroos, Veelbloemige roos, Knolboterbloem, Boskruiskruid, Spaanse aak, Kardinaalsmuts, Hondsroos, massa's Echte guldenroede en grote pollen Bermzegge gespot.

Hooibeestje

In de nabije toekomst hopen we de natuurwaarden opnieuw te laten ‘ademen’, opdat bijvoorbeeld Hooibeestje, Vuurvlindertjes, Sikkelsprinkhaan, Koninginnepage en Sleedoornpage er weer een goeie plek vinden om er te vertoeven of zich voort te planten.
Waarschijnlijk nog het belangrijkst zijn de promotionele mogelijkheden. Tot de jaren ’90 was er een fenomenaal panorama op de Demervallei en ook de stad. De toenmalige voorzitter van de Diestse afdeling van Natuur&Landschap, Rik Schuyten, nam de ‘berg’ steevast op in zijn wandelingen. Verder is er ook een een belangrijke cultuurhistorische verbintenis met de oude stad. Op de Lazarijberg bevond zich in de Middeleeuwen een lazaret – een gebouw of groep gebouwen naar waar, in dit geval, de leprozen van de stad verbannen werden. Er was sprake van een kerkje en twee andere gebouwen. Later was er ook een wijngaard. Een hele rits aan erfgoedelementen dus, waar we in de toekomst, bij de openstelling van het gebied, op gaan focussen.

Filip Meyermans

Doe uw duit in het zakje voor de Lazarijberg
Koken, euh kopen kost geld! Om de aankoop mogelijk te maken moest Natuurpunt een behoorlijke financiële inspanning doen. We durven te rekenen op de steun van vele leden en sympthisanten, opdat de rode cijfers op onze bankrekening weldra weer zwart mogen worden …
Steun ons vandaag en maak een bedrag naar wens over op rekeningnummer IBAN BE56 2930 2120 7588 – BIC GEBABEBB. Vermeld het specifiek projectnummer voor de Lazarijberg: 9434.
Voor giften vanaf 40 euro wordt automatisch een fiscaal attest afgeleverd.

Romina

Hey Natuurpunters,

Ik ben Romina en mag me voortaan de nieuwe secretaris van Natuurpunt Diest noemen.
Mijn verhaal begint met MIJN topnatuurervaring . Op mijn 24e verjaardag kreeg ik van mijn vriend een verrekijker cadeau. Op dat moment bevonden we in één van werelds bekenste natuurparken Yosemite in Californië. Mijn wereld werd ruimer en plosteling was elk dier, groot of klein, veel boeiender geworden.

Maar nu kom ik tot de clue: in Amerika zagen we walvissen, dolfijnen, edelherten, gieren, eekhoorns, dikhoornschapen, bizons, wolven en coyotes. Allemaal heel prachtig om zo dichtbij te zien. Toch, geen enkel van deze dieren gaf me zo'n kippevel moment als de Amerikaanse Zeearend! Vrouwtje en mannetje zaten gezellig samen in een boom, speurend naar vis in het aangrensend meer. Wat was het prachtig toen ze beide opvlogen om te jagen. Vanaf dit moment is mijn interesse in de natuur gegroeid en specifiek voor roofvogels.

Die interesse blijft verbreden, want vroeger verstond ik onder het woord vogel enkel een roodborstje of een merel, laat staan dat ik ooit gehoord had van een tjif-tjaf. Ondertussen kan ik al verscheidene vogels herkennen aan hun roep. De roofvogel blijft mijn rode draad. Toevallig is mijn achtertuin Dassenaarde en er is nog geen elke dag geweest dat ik geen buizerd heb gezien. Tevens kan ik vanuit mijn keukenraam de reeën langs de beek zien springen.

Als notulist zal ik verslag schrijven over de bestuurs- en ledenvergaderingen. Toch hoop ik daarnaast mensen ook een TOPNATUURERVARING te laten beleven. Hetzelfde gevoel dat ik had bij het spotten van de Amerikaanse zeearend. Een vonk die vuur kan worden. Een zaadje dat uitgroeit tot

een boom. Want dat heeft de natuur nodig: mensen die bewust zijn van onze waardevolle natuurgebieden met respect voor haar bewoners!

Zaterdagavond 8 februari was het tijd voor de algemene ledenvergadering. In totaal kwamen 30 leden af op de, in de vorm van een receptie gegoten, vergadering. De aanwezigen werden ontvangen met een drankje en er was even tijd om kennis te maken met elkaar. Er waren dit jaar verschillende leden die voor de eerste keer de algemene ledenvergadering bezochten. Het was leuk met hen kennis te maken. Gelukkig ontbraken ook verschillende bekende gezichten niet want de algemene ledenvergadering is bij uitstek het moment dat we onze leden en actieve vrijwilligers eens kunnen verwennen.

Huldiging Filip en Grete

Dit jaar was het weer een bijzondere vergadering aangezien Filip Meyermans na 5 jaar de voorzittershamer neer legde. Ook Grete De Mayer beeindigde haar mandaat. Beide bedanken we hartelijk voor hun inzet en

Gezellige algemene vergadering

betrokkenheid bij de afdeling. Maar niet getreurd: Filip blijft bestuurslid en blijft zich bezig houden met het beheer van Dassenaarde en de nieuw aangekochte percelen op de Lazarijberg. En ook Grete hopen we nog vaak te begroeten op onze activiteiten.
De plaats van Grete wordt nu ingenomen door Romina Celis. Elders in deze nieuwsbrief stelt zij zichzelf voor.

Aandachtig publiek

De plaats van Filip wordt ingenomen door Saskia van den Berg die de eerste vrouwelijke voorzitter van de afdeling wordt. Het zal niet makkelijk zijn de schoenen van Filip te vullen, maar met de hulp van de rest van het bestuur gaat het hopelijk wel lukken.

Na de verplichte (want ook wel belangrijke) bespreking van de financieën, de terugblik op de activiteiten van 2013 en een korte vooruitblik naar het komende werkingsjaar gaf Bart Mandervelt nog een korte uitleg over het project dat nu loopt met betrekking tot het openleggen van een deel van zich op Dassenaardeheuvel bevindende loopgraven uit WO I. In het kader van de herdenking van de Groote

Oorlog waren verschillende partners (Erfgoed Vlaanderen, de Heemkring van Molenstede, Regionaal Landschap Noord Hageland, en de Merode) bereidt samen met Natuurpunt Diest hier hun schouders onder te zetten. De werkzaamheden zijn begonnen met het openmaken van 2 zicht-assen naar hoeve De Mot en vliegveld Schaffen. Binnenkort wordt de strooisellaag verwijderd. Daarna wordt een klein deel van de loopgraven opnieuw opengelegd. Er worden 2 informatieborden geplaatst en in verband met de veiligheid zal rond het open gemaakte gedeelte een afrastering worden geplaatst. Op zondag 24 augustus zal de officiële inhuldiging plaats vinden.

Nadat de aanwezige leden de afrekening van 2013 en de begroting voor 2014 hadden goedgekeurd en ook de voorzitterswissel werd goedgekeurd werd de rest van de avond doorgebracht met bijpraten onder het genot van een drankje en enkele hapjes.
Behalve de eigen leden waren ook vertegenwoordigers van de afdeling Scherpenheuvel-Zichem en Tessenderlo aanwezig. Een teken dat samenwerking met deze partners in de toekomst zeker voortgezet zal worden.

In de kijker

In deze rubriek willen we waarnemingen vermelden waarvan we denken dat die voor U de moeite waard zijn. Het zal gaan om bijzondere of zeldzame insecten, vogels of planten e.d. die in en rondom Dassenaarde gezien werden. Maar het mag ook breder zijn. Ook bijzondere waarnemingen in Uw tuin, tijdens een fiets- of wandeltocht of tijdens een excursie elders in Vlaanderen (en verder) willen we vermelden. Graag willen we Uw medewerking vragen voor deze rubriek. Heeft U iets speciaals, leuks, vreemds of zeldzaams gezien laat het ons dan weten. Dat kan per e-mail op het adres berglinden@qsources.be of per post naar Saskia van den Berg Ketelwinning 38 3293 Diest.

Van Eddy Clement ontvingen we de volgende e-mail:
In de laatste nieuwsbrief Diest doet u een oproep om bijzondere waarnemingen te melden. In dat verband kan ik u melden dat ik op 11.12.13 omstreeks 11H drie goudlijsters kon spotten in de top van een berkenboom in mijn tuin.
Op 20.12.13 omstreeks 15H heb ik in een weide naast het Schulensmeer een sneeuwgans waargenomen die samen met grauwe -en brandganzen aan het foerageren was.
Eddy, hartelijk dank om ons dit te melden!

De vogelaars van het Webbekomsbroek zijn weer op pad geweest voor de watervogeltelling van januari 2014. Doordat deze trouwe tellers al vele jaren trouw op post zijn kunnen zij de ontwikkeling van de vogelstand ter plaatse en op de Wallen goed volgen: in de winter vooral ganzen en eenden en in het Webbekomsbroek vooral grauwe

ganzen (120 stuks), maar ook kleine aantallen boeregans, canadeese gans, nijlgans en brandgans; ook veel wilde eenden (133 stuks) en kleine aantallen taling, krakeend en tafeleend.
Er zaten ook veel aalscholvers (20 stuks) natuurlijk waterhoentjes en meerkoeten alsmede 1 zilverreiger.
Op de Halve Maan werden vooral meeuwen en wilde eenden geteld.
Op de Wallen zaten meerkoeten en waterhoentjes, wilde eend en ook een tiental kuifeenden. Ook werden er 2 grote zilverreigers gezien en 28 aalscholvers.

De zilverreiger werd ook in Dassenaarde waargenomen door Bart Mandervelt. Hij zit er meestal op het natte stuk onder het Bolhuis (de Schans), maar soms ook wel op de poel op de afgegraven maisakker aan de Asdonkstraat.

Grauwe ganzen

In de Leeuwbeekstraat in Donk zag Luc Cieters verschillende wilde zwanen in het weiland zitten; foto was bijgevoegd, maar in zwart/wit met lage resolutie komt die niet goed uit, daarom is die hier niet afgedrukt. Wij geloven Luc op zijn woord.

François Exelmans ging kijken aan de Wallen. Daar overwintert al enkele jaren een mandarijneend. Hij kon het dier goed bekijken en zijn dag was helemaal goed toen hij ook nog een ijsvogel zag!!Met als kers op de taart in het Webbekomsbroek nog 8 kramsvogels. Al met al een heel bijzondere waarneming.

Kramsvogel

De vogelwerkgroep van Oost-Brabant ging ook op zoek naar roofvogels in het Webekomsbroek. We ontvingen van Annie Vandepoel het volgende verslag:
"”Met 15 enthousiaste roofvogeltellers trokken we door het Webbekoms broek.
Pas vanaf 11 uur kregen we waar voor ons geld : eerst een bleke buizerd en dan achtereenvolgens nog een sperwer,een torenvalk en 4 buizerds.
Daarnaast spotten we heel wat andere vogels : groene specht,fazant,putters,kraaien,tafeleend,kuifeenden,meerkoeten,krakeenden,
grote zilverreigers(4),roodborst,grauwe ganzen, soepganzen, aalscholvers, watersnippen(2),
rietgors,nijlganzen(3),kievit,koolmees,blauwe reiger,
kramsvogels(2),
wintertaling,holenduif(2),wilde

eenden, roodborsttapuit(!), kokmeeuwen, waterhoen,ekster,mandarijneenden(2) en last but not least 4 ijsvogels.””

Hartelijk dank aan deze doorgewinterde vogelaars om hun resultaten met ons te delen.

Werken in Dassenaarde

Veel mensen zullen het al gezien hebben: er is de afgelopen weken hard gewerkt in Dassenaarde. Laten we beginnen met te erkennen dat het voor veel mensen een schok zal zijn om alle open plekken in Dassenaarde te zien. Maar denk eens terug aan de kappingen op de gronden van ANB aan de Asdonkstraat en aan het openmaken van Averbode Bos en Heide. Al heel snel begonnen de opengemaakte stukken zich te ontwikkelen tot kleinschalige gevarieerde natuur. En dat gaat in Dassenaarde zeker ook gebeuren.

Bij alle werken wordt het zorgvuldig opgestelde beheerplan voor Dassenaarde gevolgd. Natuurlijk is dit plan al meer dan 10 jaar geleden opgesteld (het is geldig voor 27 jaar) en zijn de inzichten in de loop der jaren wat veranderd. We zullen het beheerplan dus niet meer tot in detail uitvoeren, maar bij grote ingrepen is het beheerplan nog altijd wel leidraad.

Aan het Vijfwegenkruispunt is een stuk open gemaakt waar we veel verwachten van heideherstel. Hier zijn amerikaanse eiken gekapt, inlandse bomen bleven staan. Nu er meer licht op de bodem komt kunnen de in de bodem aanwezig zaden van heide gaan ontkiemen. Heidezaad kan tot wel 100 jaar zijn kiemkracht behouden. Oudere bewoners van Molenstede kunnen zich nog de heide en de bosbessen herinneren die hier stonden. Binnen 2 jaar zal dit stuk er dus heel anders uitzien.

Ook op Dassenaardeheuvel zijn amerikaanse eiken verdwenen, en ook enkele zeedennen. Volgens het beheerplan moet er op de heuvel gemengd bos komen. Maar hier werden we geconfronteerd met gewijzigde inzichten. Afgelopen jaar is duidelijk geworden dat zich op de heuvel een bijzonder cultureel relict bevind: loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog, de enige zo ver in het binnenland. Graag willen we deze culturele erfenis bewaren, vandaar dat we samen met

de Heemkring Molenstede, het Merodeproject en Erfgoed Vlaanderen bezig zijn de loop en omvang van de loopgraven duidelijker zichtbaar te maken.
Bijkomend voordeel van het vrijmaken van de loopgraven is dat er door het creeën van twee zichtassen meer overgangen ontstaan tussen bos en open stukken. En juist op deze overgangen, de bosranden, is de biodiversiteit het grootst. Meer kans voor vlinders en insekten, en de bijbehorende vogels en kleine zoogdieren om zich door Dassenaarde te verplaatsen en zo hun leefgebied te vergroten.

Dus niet te pessimistisch zijn: ook Dassenaardeheuvel blijft een interessante plek voor de natuur.

Nieuwsbrief Diest

Driemaandelijks tijdschrift:
januari–februari-maart 2014

Verantwoordelijke uitgever:
Saskia van den Berg
Ketelwinning 38
3293 Diest